

SPORENKIEMING EN HET KWEEKEN VAN PADDENSTOELEN. 519

in aanleg waren als heel kleine hoedjes, doch die pas tot bijna normale paddenstoelen uitgroeiden toen ook in de natuur de eerste exemplaren verschenen.

„*Lentinus tigrinus*“, een paddenstoel, die in de natuur slechts in den voorzomer op stronken en palen te vinden is, gaf in de kultuur niet alleen ruim 4 weken na de uitzaaiing op kersen-agar al bijna normale vruchtlichamen, doch is deze bij voortdurend blijven geven.

Bij de meeste kulturen kwamen al reeds na 5 of 6 weken na uitzaaiing de vruchtlichamen te voorschijn op 't mycelium. 't Vlugste was hiermee de, op palen zoo algemeen voorkomende, „*Polyporus versicolor*“ die in de uitgezaaide kultuur op den 18den dag reeds hoedjes vertoonde (fig. 12).

CATHARINA COOL.

(Wordt vervolgd).

GRUTTO'S.

....De koning der weidevogels....

THIJSE.

E elzenstruiken, die langs de vaart staan, zijn al haast uitgebloeid, en de hazelaar in den tuin van den boer eveneens. De populieren, hier en daar verspreid, daarentegen zitten vol zilvergrijze katjes, en de wilgen zijn blank van de witte, zachtbehaarde poesjes. 't Kon best zijn, dat vandaag de grutto's al op de hei zijn....

Eergisteren kwam ik op de fiets door 't veld. Slecht was de weg en miserabel het winderige, natte weer, en daarom vlogen de grutto's niet, maar bleven liever wat lager bij den grond, tusschen de wilgenstruiken en de hoge bulten, waar 't luwer was dan in de hogere sferen.

Doch vandaag is het weer zóó mooi, dat ik er een paar uur uit moet, om de langgesnavelde vogels waar te nemen. En niet alleen om de grutto's trek ik uit, neen, om de stille vreugde die ik heb aan het nieuwe leven, dat overal tot uiting komt, aan den frisschen geur van 't groenende gras, aan 't gefladder van een enkele vlinder, aan 't schuchter doorbreken der eerste voorjaarsbloemen, en aan 't gezang der reeds teruggekeerde vogels, dat allerwegen weerklinkt.

En daarom ben ik tijdig opgestaan, heb me in 't gedoe der spreuwen verlustigd, die overal in de boomen en op de daken zitten, en fluiten en piepen, naar de vinken geluisterd, wier fanfares niet van de lucht zijn, heb me over 't eerste citroenvlindertje verheugd, dat tusschen het vòòrjarige riet op en neer danste, en heb bij 't bruggetje de eerste kieviten van 't jaar begroet, die vroolijk roepend zwierden en zwaaiden boven de wei. Den zwartgekopten, witgebeften rietgors zag ik tusschen de biesen scharrelen, een paar kraaien met nestmateriaal vliegen, des tiftjafs voorjaarsklokje hoorde ik luiden, een late bonte kraai trok

met tragen vleugelslag zijn reeds verdwenen soortgenooten na, het Noorden in, en in het heldere getjingel van de blauwe pimpeltjes in den ouden boomgaard lag gegronde hoop op al de goede dingen, die komende waren....

Zòò viel mij de tijd niet lang.

Vlekkeloos blauw is de hemel, de zon schijnt lekker op het veld, dat overal dampt onder haar verwarmende stralen. Zòò is 't me naar den zin, en welge-

moed, de handen in de zakken, de pijp in den mond, den kijker om den hals, zoodat ik hem elk oogenblik onder mijn bereik heb, slenter ik langzaam den breeden landweg op. In het begin links en rechts gecultiveerd weiland, door heggen verdeeld, dat is niets voor mij. Dan volgt een kamp bouwland, 'n soort van proefveldje, en eindelijk een stuk driestgrond. Dat is evenmin iets voor mij. Maar nu weet ik ook, dat ik aan 't begin van de hei sta, en als om het te bekrachtigen, buitelt met schor geschreeuw de eerste kievit over de grenssloot. Hij is zeker bang, dat de matineuze bezoeker 't op zijn eieren heeft gemunt, maar dat is toch niet zoo. Wèl mag ik er graag eens naar zoeken, maar meenemen doe ik ze maar heel zelden.

Grutto's-nest.

Foto DE WOLFF.

Wanneer er ander volk loopt te zoeken, waarvan ik overtuigd ben, dat ze het door mij gevonden nest weldra zullen ontdekken en uithalen, dan kan ik net zoo goed het legsel meenemen als zij.'t Is me zoo één keer gebeurd, toen ik met den postambtenaar kievitseieren zocht. Ik heb dat 't vorig jaar in *D. L. N.* verteld.

Nu dan, de kieviten gingen als dollen te keer, maar ik had er geen lust in, naar de vier eitjes te zoeken; het land is me te drassig in 't begin. Rechts en links, recht vooruit en achter mij, strekt de Geldersche Vallei zich nu in

haar volle breedte uit. Geen hek ter afsluiting, geen vee op de landen, veen, veen, niets dan veen door talrijke lijnrechte slooten doorsneden, hier en daar slechts enkele struiken, soms tot een miniatuurboschje vereenigd, waarop het oog rusten blijft. *) En over dit wijde, prachtig rustige landschap, links door den Utrechtschen-, rechts, maar veel verder af, door den Veluwschen heuvelrug ingesloten, welker bosschen blauwig wegdeinen, welft zich de vlekkelooze lente-hemel, en giet de zon hare stralen overdadig uit. Een dag uit duizenden. Wat wordt het gras al groen, en wat zijn de nog weinige vogels luidruchtig! De graspiepers zijn uitgelaten, en draaien hun eentonig en onbeteekenend liedje vol enthousiasme en zonder ophouden af. Van tijd tot tijd vertoont zich een welgedane, dikke geelgors, en die neemt in zijn strophe telkens een aanloop, die je wonderveel doet verwachten, maar die toch op heel weinig uitloopt. Toch mag ik zijn pretentieloos liedje wel, en ik ben het met den bekenden Grahame volkomen eens, waar hij zegt:

... even in a bird the simplest note has charme for me;
I even love the Yellow-hammer's song...

En boven in de lucht, daar tiereliert de leeuwerik; hij is zóó hoog, dat ik hem slechts als een stipje in het blauw zie. Op haast iederen kluit en elken hoop bagger zit zoo'n vroolijke lenteverkondiger te zingen en even moet ik denken aan Shelley's gouden regelen „To a skylark”:

Higher and still higher
From the earth thou springest,
Like a cloud of fire
The blue deep thou wingest,
And singing still dost soar, and soaring even singest...

Als je zoo'n kleine, dappere vogel zoo luid en mooi hoort zingen in zijn grootsche, natuurlijke omgeving, kun je je voorstellen, dat een dichterlijk gemoed daarvoor ontvankelijk wordt.

Maar ik ben eigenlijk voor grutto's uitgegaan! 'n Groot uur wandel ik nu al op de hei, doch de vogels laten zich zien noch hooren. Ze zullen zeker nog niet gearriveerd zijn, want 't is hier toch hun gebied par excellence, en wanneer ze werkelijk aanwezig zijn, dan kunnen ze bij zulk mooi weer onmogelijk op den grond blijven, maar moeten elkaar najagen door de blauwe lucht, in wilden rondedans boven het wijde veld. Hooger dan de hoogste toren moeten ze mekaar dan op de rappe wieken vervolgen in vroolijke speelschheid, joelend en jubelend hun verklinkend grieto-grieto-grieto over veld en beemd, over sloot en plas, over stad en land. Zoo zag ik ze hier vaak in hunne expressieve lente-

*) N. B. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van dit interessante terrein leze men 's heeren Wolda's artikel over den Waterrietzanger in den jaargang 1911/12 van *D. L. N.* verschenen.

vreugde, nu eens zeilend vlak boven mijn hoofd, zoodat de zwartgestreepte staart en de witte onderkant der vleugels scherp afstak, dan weer plots voor den wind weglaveerend tot boven de Grebbe of langs de Grift....

Ik houd van deze krachtige, forsche vogelgestalten, levend hun vrije bestaan zoo ruim en ongebonden, en daarom heb ik ook hoop, ze thans weer waar te kunnen nemen, pas kortelings uit het Zuiden teruggekeerd.

Doch pas op, wat zit ginds? Zou er dan toch.... Vlug de binocle gericht, naast die gagelstruik bewoog zich wat, iets bruins, vast een grutto. Zou deze de eerste zijn...? Ik schijn in den winter 't handige omspringen met den kijker ook al te zijn verleerd, 't gaat me niet zoo goed af als in den zomer. Enfin, dat went wel weer. En nog wat naar rechts, dààr, nu heb ik mijn object in 't gezichtsveld. Nog wat scherper instellen.... ai mij.... 't is geen vogel, laat staan een grutto.... Wat dan? 'n Haas, mijnheer, een haas, die alle remzenuwen gespannen, op één beweging mijnerzijds wacht om op de vlucht te slaan! Nou ja, ik zal mezelf maar troosten met Wilhelm Busch' woorden: „Denn erstens kommt es anders, und zweitens als man denkt!” 't Is eigenlijk wel een schrale troost.

Verder slenter ik het land op, bij de eerste schrede den langoor opjagend, die ijlings het veld over holt, en vervolgens een rietgors in zijn entomologische studies aan den slootkant storend, zoodat hij me een paar welgemeende scheldwoorden naar het hoofd werpt, en even later op een dorren stengel zit te tellen één twee, één twee, één twee.... Verder brengt de stumper het niet. Die gors brengt me weer zoo half en half van mijn chapitre af, ik moet grutto's zien, daarvoor ben ik hier toch. Door de Grift vaart een beurtschipper op Veenendaal. Ik ken hem wel; een enkelen keer komt hij wel eens op 't kantoor. Wacht, 'k zal hem eens naar de beesten vragen: „Hé, Jan, heb je al grieto's vernomen?” — „Jao mer meneer, die he'n nou nog geen eiers. Zeuk mer liever naor kieft-eiers, die zin der zat.” —

Hij kan zich schijnbaar moeilijk voorstellen, dat iemand naar grutto's zoekt, zonder er eenig tastbaar voordeel uit te kunnen slaan, maar per slot van rekening weet hij me toch te zeggen, dat hij zoowat 'n week geleden al 'n klein kluchtje heeft zien vliegen. „Mer dat was an d'n overkant”, voegt hij er aan toe, en zwaait met een breed armgebaar naar den anderen oever van zijn vaarwater. Voor 'n vriendelijk gezicht en 'n sigaar zet hij me even over, en langzaam vervolg ik mijn tocht.

'n Wilde eend stuift met veel misbaar uit de sloot, de sperwer van Bruxvoort staat als een zwart kruisje verweg aan den hemel, een winterkoninkje schettert en knettert in de dichte doornheg, die ik passeer, maar van de grutto's geen spoor. Wel kieviten, telkens jammerend of juichend, al naar hun gemoedstoestand.

Maar toch, eindelijk, dààr, in het gras, die warmbruine hals, slank en sierlijk van lijn, die flinke snavel, ja hoor, daar staat er een. Per slot van rekening dus toch niet in de lucht, maar op den grond. Dat is me om 't

even, mijn doel is bereikt. De eerste limosa van dit seizoen heb ik voor me. Hij heeft me wel in de gaten, maar toont zich niet schuw. Voorzichtig, om hem niet te verschrikken, breng ik den kijker naar de oogen, en nu openbaart hij zich in zijn volle voorjaarsschoonheid. 's Jonge, 's jonge, wat een mooie, forsche vogel! Hij staat zoo stevig op zijn lange waadpooten, en steekt zoo zelfbewust den sierlijken fijnen kop naar voren, en is zoo goed geproportionneerd, dat ik werkelijk blij ben, er weer eens een te zien, en de desillusie van straks alweer vergeten ben. Over een paar weken, als hier alles in bloei en blad staat, en je zoo te zeggen de deur maar behoeft uit te loopen om er net zooveel waar te nemen als je zelf wilt, vind ik er lang zooveel niet aan, en apprecieer ik hun aan-

Broedende Grutto.

Foto Mr. SMITH—WHITING.

wezigheid niet zoo als thans. Ik weet eigenlijk zelf niet, waarom; ik denk omdat ik ze nu eenige maanden nolens volens heb moeten missen; en dan natuurlijk de gedane moeite; dat is ook een reden.

Mijn naderbijkomen brengt den grutto op de vleugels, en tegelijkertijd vliegen er nog twee, drie, en ginds nog twee, dat is samen zes, op. Fraai blinken de witte vleugelonderzijden, de staart wordt uitgespreid, de pooten wat opgetrokken, en voorwaarts gaat het, vroolijk roepend de wijde landen over.

In groote kringen vliegen ze boven mijn hoofd heen en weer, en op mijn gemak kan ik hun weergaloos behendige vliegspel bewonderen. Eén daalt plotseling, en als hij neerkomt, houdt hij de vleugels nog even recht omhoog,

zoodat de onderkant hel opblinkt. 'n Magnifiek gezicht, zoo'n vogel met uitgeslagen wieken middenin den eindeloozen polder, en zijn genooten tierend en joelend vol vreugde en jolijt rondom. Sterns hebben ook zulke maniertjes.

In de luwte van de heg kan ik gerust een kwartier toeven, en allerlei gedachten over vroeger beleefde grutto's-avonturen komen in mijn brein. 't Aardigste is wel, hoe het ons eens gelukte er eenige fraaie foto's van te vervaardigen. Het was op een mooien morgen in 't laatst van Mei, dat we een nest met vijf eieren vonden, welke juist op 't uitkomen stonden. De vogels waren natuurlijk half dol van angst voor hun broedsel, vooral in deze periode, en kwamen, ondanks onze aanwezigheid, vlak bij 't nest. Toen hebben we er 't kiektoestel bijgezet, en zijn een uur of drie aan het werk geweest. Verscheidene goedgeslaagde foto's waren het loon voor onze moeite. Drie ervan illustreeren het artikel van Dr. Ernst Schäff in het prachtige werk „Meerwarth und Soffel, *Lebensbilder aus der Tierwelt*, Vögel II.", verscheidenen mijner lezers wellicht bekend.

De keurige foto, die hiernevens gaat, is echter niet van mijn vriend, maar van Mr. Smith Whiting, een van Engeland's beste amateur-vogelfotografen, die vooral op Schouwen heel wat mooie kieken van zee- en moerasvogels maakte. Ook deze grutto is daar vandaan, en mij door den fotograaf gracieuselijk geschonken, tegelijk met eenige andere, waarvan er reeds een paar in „Op de Hoogte” verschenen *).

Ik hoop nog eens meer in de gelegenheid te komen, u met het superieure werk van dezen Brit in kennis te brengen.

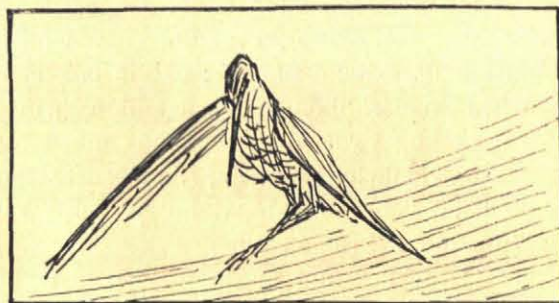
Wageningen.

A. B. WIGMAN.

EEN WINTERWANDELING.

(Vervolg van blz. 462).

IETS verder staan twee oude verdraaide, verwrongen knotesschen. Takken zitten er niet aan. Het zijn er twee, die reeds met hun voet in 't graf, in dit geval de sloot, staan. De wind heeft de sloot vol sneeuw gejaagd. Scherp gerande duinen buigen zich over 't ijs, voor de boomen een op ening vrij latend. In zoo'n windgat is natuurlijk een wak. Weer vluchten een paar vogels bij mijn nadering. Nu heb ik een aardige ontmoeting, die alles goed

.... zooals meer steltloopers dat doen.

*) C. f. de Maart-aflevering 1913 van genoemde periodiek.